

Internetconsultatie
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Conceptwetsvoorstel transparantie
maatschappelijke organisaties

Amsterdam, 22 februari 2019

De Raad voor de Jaarverslaggeving (hierna: RJ) heeft kennis genomen van de internetconsultatie van het conceptwetsvoorstel transparantie maatschappelijke organisaties.

De RJ heeft als doel de kwaliteit van de externe financiële verslaggeving, in het bijzonder de jaarrekening, door rechtspersonen en andere organisaties binnen Nederland te bevorderen. Daarbij beschouwt de RJ het als zijn taak om invulling te geven aan de normen die in het maatschappelijk verkeer bij het opstellen van de jaarrekening als aanvaardbaar kunnen worden beschouwd, alsmede om gevraagd en ongevraagd te adviseren aan de overheid en andere regelgevende instanties.

Mede gezien het bovenstaande reageert de RJ langs deze weg op het conceptwetsvoorstel transparantie maatschappelijke organisaties. De RJ reageert echter uitsluitend op die aspecten uit de internetconsultatie die betrekking hebben op de voorgestelde verplichte deponering van jaarcijfers (balans en staat van baten en lasten) door stichtingen bij het handelsregister. De RJ is zich ervan bewust dat dit slechts één aspect is van het conceptwetsvoorstel transparantie maatschappelijke organisaties.

Uit de memorie van toelichting bij het conceptwetsvoorstel volgt dat de voorgestelde verplichte deponering met name tot doel heeft om de informatiepositie van overheidsinstanties met controle-, toezichts- en opsporingstaken te versterken, dit met het oog op tegengaan van verschillende vormen van financieel-economisch misbruik (p. 8 en 9 van de memorie van toelichting).

De RJ is van mening dat het conceptwetsvoorstel in de huidige vorm tekortschiet in het bereiken van dit beoogde doel en dat de vraag gerechtvaardigd is of het beoogde doel niet op meer kostenefficiënte wijze kan worden bereikt. De redenen daarvoor zijn, onder meer, de volgende:

- Voorgesteld wordt dat alle stichtingen, tenzij er sprake is van een vrijstelling (waarop hieronder nader wordt ingegaan) en die niet (al) bij of krachtens de wet een jaarrekening als bedoeld in titel 9 of een gelijkwaardige financiële verantwoording opstellen en openbaar maken, verplicht zullen worden jaarlijks de opgemaakte balans en staat van baten en lasten te deponeren bij het

handelsregister. De informatiewaarde van een dergelijke deponering bij het handelsregister zal voor degenen die deze zullen raadplegen uitermate gering zijn en draagt niet bij aan het beoogde doel. Voor de hierboven genoemde overheidsinstanties zal de informatiewaarde van een balans en staat van baten en lasten eveneens beperkt zijn, omdat deze niet is toegesneden op de informatie benodigd voor de uitoefening van hun taken. Bovendien laat zich voorstellen dat de informatiepositie van dergelijke instanties ook langs andere weg (bijvoorbeeld door invoering van een toegespitste wettelijke verplichting tot jaarlijkse aanlevering bij deze instanties) kan worden versterkt, voor zover dit, gezien de bestaande bevoegdheden, nodig zou zijn. Het wettelijk voorschrijven dat alle stichtingen verplicht zullen worden jaarlijks de opgemaakte balans en staat van baten en lasten te deponeren bij het handelsregister lijkt daarom niet de oplossing om het doel van verbeteren van de informatiepositie van overheidsinstanties te bereiken.

- In het conceptwetsvoorstel en in de memorie van toelichting daarop wordt geen aandacht besteed aan de wettelijke bepalingen die gelden voor rechtspersonen die gebruik maken van het micro-regime op grond van art. 2:395a BW of het regime voor kleine rechtspersonen op grond van art. 2:396 BW en de vraag hoe de voorgestelde verdergaande verplichte deponeringsplicht voor stichtingen zich verhoudt tot de deponeringsverplichtingen die gelden op grond van deze regimes. De in het conceptvoorstel voorgenomen deponeringsplicht leidt daardoor tot willekeurigheid. Zo zouden volgens het conceptvoorstel zwaardere openbaarmakingsvereisten gelden dan voor stichtingen die al bij of krachtens de wet een jaarrekening als bedoeld in titel 9 openbaar maken.
- Uit de memorie van toelichting op het conceptvoorstel leidt de RJ af dat zal worden voorzien in een vrijstellingsregeling. De RJ onderstreept de noodzaak daartoe omdat het, in het licht van de genoemde doelstelling in het conceptwetsvoorstel, te ver voert om alle stichtingen te verplichten jaarlijks een balans en staat van baten en lasten te deponeren. Uit de memorie van toelichting bij het conceptwetsvoorstel blijkt niet op basis van welke objectieve maatstaven een vrijstellingsregeling geformuleerd zou kunnen worden.

De RJ is graag bereid het bovenstaande nader toe te lichten.

Hoogachtend,

w.g.

Prof. dr. P.A.M. Sampers RA
Voorzitter Raad voor de Jaarverslaggeving